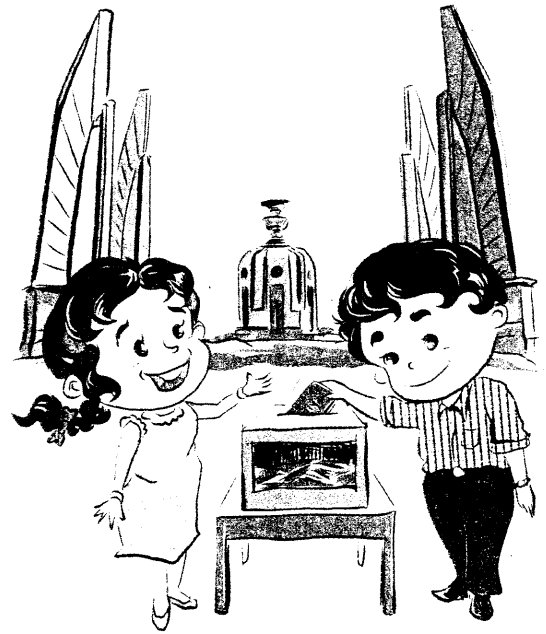

การเสริมสร้าง วัฒนธรรมประชาธิปไตย ในสังคมไทย

การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทย

จัดพิมพ์ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับ
กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

เลขลำดับหนังสือ ๓/๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งที่ ๔ (ฉบับปรับปรุงใหม่) เดือนมีนาคม ๒๕๖๒

จำนวนที่พิมพ์ ๒๕๐,๐๐๐ เล่ม

ติดต่อขอรับหนังสือเพิ่มเติมได้ที่

กรุงเทพมหานคร ติดต่อที่ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
เลขที่ ๑๔ ถนนเทียมร่วมมิตร
เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๓๐
โทร. ๐ ๒๒๕๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๑๔๑๔

ต่างจังหวัด ติดต่อที่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
ทุกจังหวัด

พิมพ์ที่ สำนักงานกิจการโรงพิมพ์
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
ในพระบรมราชูปถัมภ์
โทร. ๐ ๒๕๑๐ ๗๐๐๑

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นหน่วยงาน
ภาครัฐที่มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คน
ในสังคมมีค่านิยมที่เหมาะสม โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม
เป็นพลังในการขับเคลื่อน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ
ของการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะได้
ร่วมกับกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม จัดพิมพ์หนังสือ
“การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย
ในสังคมไทย” เพื่อรณรงค์และส่งเสริมให้เด็ก
เยาวชน และประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมประชาธิปไตย รวมถึงเสริมสร้างค่านิยมอันดี
ผ่านหลักธรรมตามรอยพระยุคลบาทและหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และคุณธรรม
๔ ประการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน
อันจะส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรม
ประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน

กรมส่งเสริมวัฒนธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
หนังสือเล่มนี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้แก่คนไทยทุกคนได้
มากขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
ประจำวัน ให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขสืบไป

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

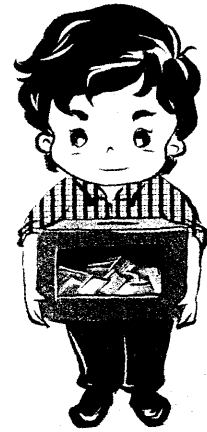
สารบัญ

วัฒนธรรมประชาธิปไตย คืออะไร	๕
หลักการสำคัญของประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง	๖
การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในครอบครัว	๗
การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในสถานศึกษา	๘
การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในชุมชน/ ท้องถิ่น	๑๑
หลักการตามรอยพระยุคลบาท ๑๐ ประการ	๑๓
๑. ทำความอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์	๑๔
๒. มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง	๑๕
๓. ความอ่อนน้อม ถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด	๑๖
๔. มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก	๑๗
๕. รับผิดชอบต่อความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง	๑๘
๖. มีความตั้งใจจริง และขยันหมั่นเพียร	๑๙
๗. มีความสุจริต และความกตัญญู	๒๐
๘. พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง	๒๑
๙. รักผู้อื่น	๒๒
๑๐. การเชื่อเพื่อเชื่อกันและกัน	๒๓
คุณธรรม ๔ ประการ “พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”	๒๔
บรรณานุกรม	๒๖
คณะผู้จัดทำ	๒๘

วัฒนธรรมประชาธิปไตยคืออะไร

วัฒนธรรมประชาธิปไตย คือ “แนวทางการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนและสังคมที่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย”

ดังนั้น การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย จึงเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในสังคมหรือชุมชน นำเอาหลักการประชาธิปไตย มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นเรื่องปกติ หรือกลายเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน นั่นเอง

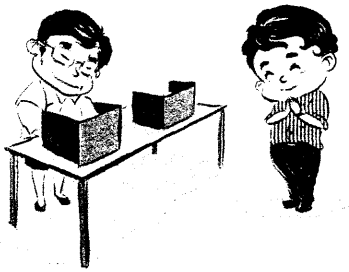

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย มีอะไรบ้าง

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย ประกอบด้วย

๑. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
๒. มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
๓. การใช้สิทธิและเสรีภาพ อย่างถูกต้องเหมาะสม
๔. การเคารพกฎหมายและสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น
๕. การยอมรับเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย
๖. การใช้เหตุผล และรับฟังความคิดเห็น
๗. การยินยอม และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม
๘. มีความสามัคคี และประนีประนอม
๙. มีจิตสำนึกสาธารณะ และยึดประโยชน์ส่วนรวม

ทั้งนี้ หลักการประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้นนี้ สามารถนำไปใช้ประกอบกับหลักธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของบุคคล ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และสังคมได้

การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในครอบครัว

ครอบครัวที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย สมาชิกในครอบครัวจะมีแนวทางประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

- ๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- ๒. เคารพและยอมรับในกติกาหรือข้อตกลงร่วมกันของครอบครัว รวมทั้งกฎหมายและกฎระเบียบของชุมชน
- ๓. มีคุณธรรมและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา
- ๔. มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อหน้าที่
- ๕. มีอิสระในการคิดและการกระทำภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบของครอบครัวและชุมชน
- ๖. ให้เกียรติ เคารพ และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- ๗. ใช้ความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหา
- ๘. ปรึกษาหารือกันในเรื่องที่สำคัญหรือมีความเกี่ยวข้องกับสมาชิกในครอบครัว
- ๙. เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ในฐานะผู้มีประสบการณ์ และเป็นผู้รับผิดชอบต่อครอบครัว

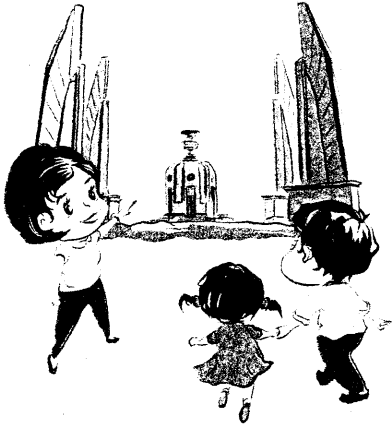
๑ เลียสละและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน/ ท้องถิ่นเพื่อทำคุณประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

๒ อาสาเป็นตัวแทนหรือเข้าร่วมเป็นสมาชิก กลุ่มขอชุมชน/ท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ สภาวัฒนธรรม ฯลฯ

๓ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณี ท้องถิ่น เช่น วันสำคัญทางศาสนา งานบุญ ประเพณี ฯลฯ

๔ ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. สส. สว. ฯลฯ โดยเลือกคนดี และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

๕ กรณีที่มีปัญหา/ความขัดแย้งจะแก้ไขด้วย วิธีการประนีประนอม ไม่ใช่อารมณ์และความรุนแรง

การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในสถานศึกษา

สถานศึกษาที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย มีแนวทางประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๑ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งและสนับสนุน กิจกรรมของสภานักเรียน นิสิต และนักศึกษา

๒ สอนและฝึกหัดให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษา รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และการรับฟัง ความเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

๓ เสริมสร้างให้ครูอาจารย์ นักเรียน นิสิต และ นักศึกษา มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อหน้าที่

๔ ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล และรักใคร่ปรองดองกัน ในสถานศึกษา

๕ กระตุ้นและเปิดโอกาสให้นักเรียนกล้า ที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น กิจกรรม ในชั้นเรียน กิจกรรมของสภานักเรียน นิสิต และนักศึกษา กิจกรรมของสถานศึกษา กิจกรรมของชุมชน ฯลฯ

๖ ฝึกหัดให้นักเรียน นิสิต และนักศึกษายอมรับ ในข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย

๗ พยายามโน้มน้าวใจให้นักเรียน นิสิต และ นักศึกษา เข้าใจเหตุผลในกฎระเบียบต่างๆ มากกว่า ที่จะใช้อำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามแต่เพียงอย่างเดียว

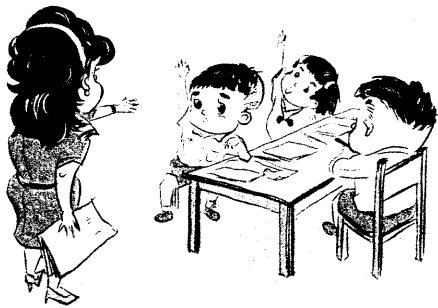
ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา เช่น ชมรม สหกรณ์ การจัดค่าย ฯลฯ

สนับสนุนให้ครูอาจารย์ นักเรียน นิสิต และนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อทำคุณประโยชน์ให้แก่สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชน กิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่น เช่น วันสำคัญทางศาสนา งานบุญประเพณี ฯลฯ

สนับสนุนและเป็นตัวอย่างการใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. สส. สว. ฯลฯ โดยเลือกคนดีและร่วมรณรงค์กันต่อต้านการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง

กรณีที่มีปัญหา/ความขัดแย้งจะแก้ไขด้วยวิธีการประนีประนอม ไม่ใช่อารมณ์และความรุนแรง

การเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย ในชุมชน/ท้องถิ่น

ชุมชน/ท้องถิ่น ที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น สภาวัฒนธรรมและองค์กรชุมชนต่างๆ รวมทั้งสมาชิกของชุมชน มีแนวทางการประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

มีหลักธรรม คุณธรรมจริยธรรมในการทำงานและการดำรงชีวิต

ยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อตกลงร่วมกันของชุมชน

ยอมรับและปฏิบัติตามจารีตหรือขนบธรรมเนียมของชุมชนและท้องถิ่น

รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีวินัย และซื่อสัตย์สุจริต

เสียสละและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

กระตุ้นและเปิดโอกาสให้สมาชิกขอชุมชน แสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ส่งเสริมและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ สภาวัฒนธรรม ฯลฯ

เข้าร่วมเวทีประชาคม การประชุมวางแผนพัฒนาชุมชนหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมขอชุมชนโดยสมัครใจ

💡 ยอมรับในมติหรือเสียงส่วนใหญ่ของชุมชน และรับฟังเสียงส่วนน้อยหรือคนที่ไม่เห็นด้วย

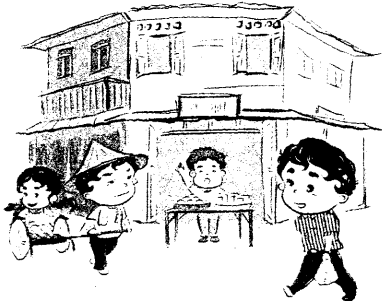
💡 เคารพและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนโดยไม่ถือโทษโกรธเคืองกัน

💡 ใช้ความรู้และเหตุผลในการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหา

💡 ติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างหลากหลาย

💡 ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. สส. สว. ฯลฯ โดยเลือกคนดี และร่วมกันรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ ขายเสียง

💡 กรณีที่มีปัญหา/ความขัดแย้งจะแก้ไขด้วยวิธีการประนีประนอม ไม่ใช่อารมณ์และความรุนแรง

หลักธรรม

ตามรอยพระยุคลบาท

๑๐ ประการ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้หลักธรรมเพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแก้ไขปัญหาของประชาชน ถึงเวลาแล้วที่คนไทยจะต้องเรียนรู้และน้อมนำหลักธรรมตามรอยพระยุคลบาท ๑๐ ประการ ของพระองค์ท่าน มาประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๑. ทำงานอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

๒. มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง

๓. ความอ่อนน้อม ถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด

๔. มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก

๕. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง

๖. มีความตั้งใจจริง และขยันหมั่นเพียร

๗. มีความสุจริต และความกตัญญู

๘. พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง

๙. รักผู้อื่น

๑๐. การเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

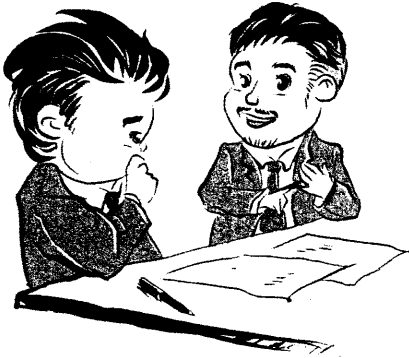
๑. ทำงานอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทเกี่ยวกับการทำงานอย่างผู้รู้จริง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ได้ ดังนี้

๑. ศึกษาหาความรู้ให้แตกฉานอยู่เสมอ

๒. นำความรู้ไปใช้พัฒนาอาชีพ ร่วมใจอาสาพัฒนาวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม

๓. พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่น วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของสังคมโลก

๒. มีความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้อง

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทเกี่ยวกับความอดทน มุ่งมั่น ยึดธรรมะ และความถูกต้องได้ ดังนี้

๑. นำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ เช่น ชื่อสัตย์สุจริต สามัคคี เมตตากรุณา ให้อภัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ

๒. อดทนต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน/ท้องถิ่น และสังคม ร่วมกันเจรจาพูดคุย ประนีประนอม เพื่อช่วยกันคลี่คลายปัญหาหรือหาข้อตกลงร่วมกันอย่างสันติวิธี

๓. ควรศึกษาข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ถูกต่อ ไม่ควรใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

๓. ความอ่อนน้อมถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัด

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทเกี่ยวกับการมีความอ่อนน้อม ถ่อมตน เรียบง่าย และประหยัดได้ ดังนี้

๑ มีความสุภาพ
เกรงใจและให้เกียรติกัน

๒ มีสัมมาคารวะ
เคารพผู้อาวุโส

๓ ดำรงชีวิตตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ได้แก่

ความพอประมาณ มีความพอดี ไม่น้อยเกินไป
และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล มีการตัดสินใจในระดับของ
ความพอเพียงอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ
ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก
การกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีการเตรียมตัวให้
พร้อมรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้าน
ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

เงื่อนไข ในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงจำเป็นต้องอาศัยทั้งความ
รู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตและการอยู่
ร่วมกัน

๔. มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทเกี่ยวกับการมุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลักได้ ดังนี้

๑ ผู้นำ ผู้แทนหรือแกนนำชุมชนจะต้องยึดมั่น
ในประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ในชุมชน สังคมมากกว่า
ตนเองพวกพ้องหรือญาติพี่น้อง

๒ เป็นผู้ให้หรือผู้รับ โดยจะต้องพิจารณา
เหตุผลกันว่าสิ่งใดควรจะได้รับหรือนำไปใช้ให้เป็น
ประโยชน์ สิ่งใดควรเสียสละ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับ
ชุมชน/ท้องถิ่น และสังคมหรือคนส่วนใหญ่

๓ ร่วมตรวจสอบโครงการ/การดำเนินงานของรัฐ
หรือเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ วิถีชีวิต
สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

๕. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเคารพ ความคิดเห็นที่แตกต่าง

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น
ของผู้อื่น และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างได้ ดังนี้

๑. เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
และมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นตามขอบเขต
ของกฎหมาย

๒. ยอมรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ
ขอผู้อื่นที่มีเหตุผลที่ดีกว่าตนเอง

๓. เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยไม่
โกรธเคืองกัน

๔. เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม/กิจกรรมที่สนใจ
ด้วยความสมัครใจ

๕. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ทั้งใน
สิ่งที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม
กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขอผู้อื่น

๖. มีความตั้งใจจริง และขยันหมั่นเพียร

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการมีความตั้งใจจริง และขยัน
หมั่นเพียรได้ ดังนี้

๑. มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ของตน เช่น เป็นนักเรียน
ต้องตั้งใจเรียนและขยันหาความรู้ เป็นพ่อแม่ก็ต้องดูแล
สั่งสอนลูกหลาน ฯลฯ

๒. อดทน บากบั่น และมีความเพียรในการทำ
และรักษาความดีความถูกต้อง และความชอบธรรม
แม้จะถูกสิ่งชั่วร้าย ล่อใจ กลั่นแกล้ง ก้าวร้าว ต่ำหนิติเตียน
 ฯลฯ

๓. มีความตั้งใจร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรม
และกิจกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

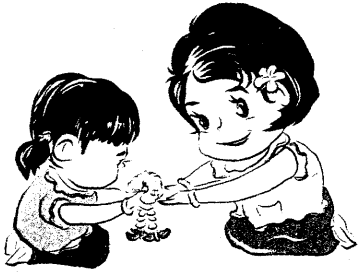
๗. มีความสุจริต และความกตัญญู

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการมีความสุจริต และความกตัญญูได้ ดังนี้

๑. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ต่อตนเองและต่อผู้อื่น มีเจตนาบริสุทธิ์ไม่เอาเปรียบ

๒. มีการประพฤติชอบที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา และใจ

๓. มีความกตัญญูและตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย พี่ป้าน้าอา ครูอาจารย์ ฯลฯ

๘. พึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดีและคนเก่ง

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง ส่งเสริมคนดี และคนเก่งได้ ดังนี้

๑. พึ่งตนเองให้มากที่สุดโดยไม่เป็นการคนอื่น มีความพอดีในชีวิต มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่และทำได้

๒. ใช้ความรู้และหลักธรรมในการดำเนินชีวิต และแก้ไขปัญหาค่าๆ

๓. ยกย่อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนดี คนเก่ง คนที่มีความรู้ความสามารถ และมีความตั้งใจ เป็นผู้นำหรือตัวแทนของชุมชน/ท้องถิ่นและสังคม

๙. รักผู้อื่น

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการรักผู้อื่นได้ ดังนี้

- เห็นอกเห็นใจและมีน้ำใจต่อผู้อื่น
- พรารถนาดี เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น
- ให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

แก่ผู้อื่น

• ไม่อิจฉา ริษยา ไม่นินทาว่าร้าย ใส่ร้าย และไม่กล่าวโทษให้ผู้อื่นเสียหาย

• ไม่ทำร้ายกันทั้งกาย วาจา และใจ

• ใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างเห็น

คุณค่า

๑๐. การเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน

เราจะเรียนรู้และปฏิบัติตนตามรอยพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันได้ ดังนี้

• มีน้ำใจ และ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ทั้งกาย วาจา และใจ

• แบ่งปัน และ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน

• ส่งเสริมและชื่นชมยินดีในความสำเร็จ ของผู้อื่น

• ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและปลอบใจ เมื่อผู้อื่นประสบปัญหา มีความทุกข์หรือยากลำบาก

คนไทยทุกคนควรนำหลักการประชาธิปไตย พร้อมน้อมนำหลักธรรมตามรอยพระยุคลบาท และ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งประพฤติ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์ ส่วนรวมของสังคม ซึ่งจะส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนตลอดไป

คุณธรรม ๔ ประการ

“พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา”

ในการจะสร้างสังคมที่ดี จะอาศัยแต่การเมืองนโยบาย หรือแผนงานต่างๆ ที่ขอรัฐบาลอย่างเดียวช่วยยอม ไม่เพียงพอ แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน ทุกคน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือขอองค์กร ส่งเสริมคุณธรรม สร้างคนดีสู่สังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนคนรอบข้างให้เป็นคนดี ทั้งในองค์กร ชุมชน และสังคม เพื่อเป็นพลังร่วมสร้างสังคมคุณธรรม ในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้รวบรวมข้อมูล หลักการ แนวคิด สาระสำคัญ ตามหลักคำสอนทางศาสนา งานวิจัย บทความ และองค์ความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิจากการปฏิบัติ ขอหน่วยงานต่างๆ จนได้คุณธรรม ๔ ประการ นั่นคือ **พอเพียง วินัย สุจริต และจิตอาสา**

พอเพียง เป็นศาสตร์พระราชาและเป็นคุณธรรมฐานรากที่จะนำไปสู่คุณธรรมอื่นๆ หมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุผล ใช้ความรู้ในการตัดสินใจ อย่างรอบคอบ มีความพอประมาณ พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง

สังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ประมาท สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

วินัย หมายถึง การยึดมั่นและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเอง ในการหลักตนชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณ และเคารพต่อกฎหมาย เป็นการเสริมสร้างการประพฤติปฏิบัติตนขอคนไทยให้มีความเข้มแข็ง เคารพหลักการอยู่ร่วมกัน

สุจริต หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรมทั้งปวง กล่าวปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ขอบุคคลอื่นที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อส่วนรวม เป็นการแก้วิกฤติการทุจริตที่ต้นทาง

จิตอาสา หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคม สาธารณะและอาสาเมื่อทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ขอผู้อื่น ขอสังคม และขอประเทศชาติ โดยมีหัวใจสอดแทรก ทำความดีเพื่อความดีอย่างเต็มที่ เสมอจนเป็นนิสัย มีความเอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคม ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปรองดอง

คุณธรรมทั้งสี่มีความสำคัญต่อ “การสร้างคนดีสู่สังคม” อย่างยิ่ง ซึ่งคุณธรรมแต่ละข้อจะมีความสัมพันธ์กัน และเชื่อมโยงกับคุณธรรมอื่นๆ อีกมากมาย ข้ออันเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต สืบสานความเป็นไทย อยู่ร่วมกันด้วยความสงบและมีสันติสุขตลอดไป

บรรณานุกรม

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. ๒๕๕๒.

การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ใน
โครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน.
(เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม).

๒๕๕๒. คู่มือการดำเนินงานเฝ้าระวัง
และสร้างสรรค์วัฒนธรรมและการเสริม
สร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.

๒๕๕๒. คู่มือโครงการวัฒนธรรมไทย
สายใยชุมชน พลังขับเคลื่อนสู่ความเข้ม
แข็งยั่งยืน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ศูนย์คุณธรรม
(องค์การมหาชน). ๒๕๖๑. การส่งเสริม
คุณธรรม “พอเพียง วินัย สุจริต จิต
อาสา” สร้างคนดีสู่สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). ๒๕๕๐.
ประชาธิปไตย ไม่ยาก ถ้าอยากได้.
กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. ๒๕๕๑. คำแถลง
นโยบายของคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจา
นุเบกษา.

วัฒนธรรม, กระทรวง. การเสริมสร้างวัฒนธรรม
ประชาธิปไตยในสังคมไทย. (เอกสาร
อัดสำเนาเย็บเล่ม)

http://campus.sanook.com/u_life/knowledge_02617.php (๓๐พ.ค.๕๒).

<http://www.culture.go.th/study.php?&YY=2550&MM=8&DD=2> (๓๐พ.ค.๕๒).

http://elec.pnt.rmutl.ac.th/camp/doc/08_topic7.pdf (๓๐พ.ค.๕๒).

<http://www.kr.ac.th/ebook/savalee/b1.htm>
(๓๐พ.ค.๕๒).

<http://www.kullawat.net/civic/1.2.htm>
(๓๐พ.ค.๕๒).

